

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не повьмеш милости і віри не повьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані відлі від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Виборчий рух в Чехах.

(X) Виборчий рух в Чехах вельми оживив ся і обидва супротивні табори, чеський і німецький, готовлять ся до завзятої боротьби. В Празі відбули ся довірочні збори молодоческого, а також і староческого сторонництва. На перших вивязала ся над рефератом д-ра Герольда про компроміс із Старочехами ширша розправа, по котрій всіма проти одного голосу згоджено ся на компроміс і виборчу відозву молодоческого сторонництва. На староческих зборах проводив др. Рігер, а там подтверждено компроміс, хоч з многих сторін вказувано на се, що число признаних Старочехам мандатів не відповідає значіно сторонництва. Також принято відозву староческого сторонництва. Одначе переговори Молодочехів з аграрниками розбили ся, як звіщають з Праги. Аграрники домагали ся для себе 20 мандатів, а Молодочехи признавали їм лише 8. В молодоческих кругах числять на часткову победу аграрників, але не припускають, щоби Старочехи мимо компромісу здобули всі їм признані мандати. Наколиб в соймі не повело ся утворити спільного державно-правного клубу, заснували би Старочехи окремиий клуб.

Цікавий погляд про чеські вибори і можливі їх наслідки висловив недавно один християнсько-соціальный посол. Сказав він, що радикалізм побідив уже між Німцями ще перед виборчим боем. Доказом сего виборча відозва німецького людового сторонництва, котра є великим мо-

ральним успіхом всенімців. Розходить ся тепер лише о те, щоби показати світові, котре з радикальних німецьких сторонництв тішити ся більшими симпатіями виборців.

З цілої вдачі чеських Німців можна вносити, що они перехилять ся в більшости на сторону сих кандидатів, котрі «найсьмілійше» будуть боронити радикальної програми. Можна отже сповілати ся, що всенімці мають найбільші вигляди. Наколи так випадуть вибори, то бажаний час міжнародного мира відрочить ся на далеку мету. Тоді розходило би ся о се, чи й інші австрійські краї будуть се теріти, щоби державним інтересам загрозувала все чесько-німецька політика. Особливо Німці в альпейских краях мусять собі задати на останку питанє, чи чеські Німці взагалі мають спосібности до веденя народних справ німецьких в Австрії. Утопістичні виборчі програми обидвох найсильніших німецьких сторонництв дають на се зрозумілу відповідь.

Але при оцінюваню виборчого руху в Чехах треба і се мати на оці, що Німці в Чехах здавна мають нахил до всего крайного, а при виборі своїх заступників они вельми необачні. Нігде бездомні політики не находять так легке пристановище як в Чехах. Чи чеські Німці думают, що Німці з інших країв не уміють оцінити якости таких політичних безхатників? Чи чеські Німці не бачат сего, що они з одної крайности впадають в другу? Чи они думают і сподівають ся, наклонити також інших австрійских Німців до такої політики колибана? Се їм доси не вдало ся та імовірно не вдасть ся. Се впрочім покаже небавом найблизша будучина, бо ті

німецькі послы людовці, котрі заступають альпейські краї, будуть приневолені скорше чи пізнійше заняти становище супроти виборчої програми німецьких людовців в Чехах і показати свою масть.

Але й для інших німецьких сторонництв в радї державній є зворот німецьких людовців в Чехах і їх найновіша програма так важна, що по скликаню ради державної будуть приневолені нею основно заняти ся. Що християнсько-соціальный не можуть згодити ся на сю програму, се річ ясна. Те саме можна сказати про німецько-католицке сторонництво. Але й німецькі ліберали і вірноконституційна пляхта будуть мусіли небавом свою думку про се висловити тим більше, що з'єдинені Чехи імовірно покориються ся першою нагодою, щоби відповідно звернути бачність на победу німецьких радикалів в Чехах.

А щож з німецькою Gem inbürgerschaft? Про то вже нема що говорити, хіба у всенімецькім значіно сего слова!

ДОПИСЬ.

З Косівського.

(Справа Грими Пелитко з Пюскої, пов. Вишниця).

В Пюскої (Pjoska privat) був маючий гуцул Гаврило Заяць і, як то давнійше водилось, давало ся при келішкови горівки «прости-біг». Звичайно на такий «прости-біг» дають якесь «лудине» (одж) або маржину або й кавалок поля. Гаврило Заяць дав якомусь «Коссованови» за «прости-біг» 1½ фальчи, близько 3 мор. ґрунту. (Коссованом зовуть всіх тих, котрі колись з ко-

39)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одишця.

(Хроніка з давноминулого).

Настя мовчала; вона почула, що в горлі у неї щось давить, з очей закапали сльози.

— Мовчиш, значить се правда? допитував ся дядько, не випускаючи небожних рук.

— Я.. правда.. я.. дядечку.. тільки раз..

— Все одно, чи раз, чи сотню разів, річ не в тому.. Найдич помітив, що Настя вся дрожить, ваче про асниця її бє; він випустив її руки і казав сісти біля його.. Настя не сіла, а просто впала на крісло.

— Раз, кажеш, гм! задля сорому, неслави і поговору досить і одного разу.. Ти забула, чия ти дочка; чия небога; забула, якого ти роду і хто він!.. ваш рід недавний, ми «потомственние дворяне», а він ляхок, голопуцьок, наймит.. хвба він тобі рівня?.. Хвба у нас мало освічених, благородних своїх людей!.. Ой, Насте, Насте!.. якого ти сорому завдаєш нашо-му славному роду..

Настя упала йому в ноги, обвила коліна і хлипаючи, говорила:

— Простіть, дядечку! простіть мене! колиж я його кохаю..

— Що, що? скрикнув Найдич: кохаєш? кого? голодранця!.. я тебе.. в монастир..

Настя ридала, заридала..

— Годі; нічого тут плакати; сльозами сорому не змиєш, йди в свою світлицю і не сьмій мені виходити з неї, доки не поклячу.. Нікуди, ні на ступінь..

Коли Настя пішла, Найдич покликав кучера і звелів йому, щоб зараз же запряг в таргатає трое коней.

Насальський лагодив ся лягати спати, аж ось він почув, що біля рундука того флігеля, де він жив, затупотіли коні, загуркотіли і спинили ся колеса. Травляло ся се не вельми рідко, що до Найдича привізли замісно гості, вони, звичайно, в такому разі не йшли до ранку до Найдича, а ночували у флігелі, де жив Насальський; тим то останній і тепер був певен, що приїхав хтось з гостей і майже не звернув уваги і лагодив ся роздягати ся. Колиж двері до його відчинили ся і перед ним став Найдичів управитель, він трохи зумив ся і спитав ся:

— Що вам треба?

— Коней вам подали, відновив управитель.

— Яких коней? на що? дивував ся Насальський не тямлячи, нащо серед ночі подали йому коней, коли у його й думки не було нікуди їхати.

— Пан кланяли ся вам і прохали, щоб ви зараз їхали..

— Куди?

— Куди ваша воля.. казали подати вам

коней і помогти вам швидче упакувати ся і виїхати..

— Та я й думки не мав нікуди виїхати..

— Не знаю.. не моє діло.. пан приказали; сказали, що вас більше для науки паничам не треба; ось вам і гроші за службу по сей день.

Управитель положив на стіл кілька карбованців.

— Тут щось таке невідоме, непевне — мовив Насальський — що я нічогосінько не розумію; певне якась помилка.

— Ні, помилки нема; пан виразно сказали мені: перекажи Насальському, що мені його більш не треба і щоб він зараз же покинув мій дім. Кажіть, що треба пакувати, я поможу; коні готові, ждуть біля рундука.

Насальський тільки розводив руками да бльмав очима.

— Що таке стало ся? з якої речі? так невіжливо, навіть нахабно так.. Треба висловитись — говорив він — тут щось чудне, непевне, якже так? Я піду, поговорю з Найдичем..

— Пан вже лягли спати і веліли вам переказати, що у них нема ні найменшої потреби бачити ся з вами, а мені наказали зараз же випроводити вас. Будьте ласкаві не гайтеся! Нумо пакувати ся..

— Та що се за гвалт! — скрикнув Насальський — що за нахаба! так не можна! я дворянин, я не крєпак його; я не хочу, не поїду, доки не побачу ся з ним; доки не вимовить ся

сівського повіту утікали перед бранкою, тож за-
таювали они своє правдиве порекло і нарід звав,
а лучше прозивав (як «зайдів») їх по прізвищу
повіту або села. Тому часто можна стрітись
з такими по́реклами: 1) Коссован з Косо́ва, або
з косівського повіту і таких дуже багато на Бу-
ковині. 2) Брустурак або Брустурский, з села
Брустур, — 3) Тюдован, з Тюде́ва, — 4) Хоро-
цеван, з Хоро́цеви, — 5) Акришорюк в. Закри-
шорюк, з Акришор, — 6) Соколан, з Соко́лівки,
— 7) Шешорак, з Шешор, — 8) Хімчак, з Хім-
чина і т. и.).

Згаданий «Коссован» оженив ся, опісля по-
мер, а з вдовою по нім оженив ся якийсь Ону-
фрій Стефура. Сему Стефуру віддав Гаврило
Заяць при якійсь «злагоді» до 40 фалеч (70 мор.)
поля, «бо було з чого давати». Як показує ся,
1859. р., а того року помер Гаврило Заяць, «не
було вже так з чого давати», бо, хотя Гаврило
Заяць мав далеко ще більше, як подарував по-
ля, то рівно «не мав си чим попретати» (похо-
вати). Се треба так розуміти, що буковинські
православні пан-отці знали і «православно» за-
таке «попретане» заціняти. З тої то причини
Катарина, вдова по Гаврилї Заяцю, мусіла за-
ставити ґрунт жидови Йосель Райхман з Плесої.
Майже рівночасно заставив тому жидови і Ону-
фрій Стефура свій ґрунт. Оба ті ґрунти зістава-
ли в аренді жида до 1898. Розуміє ся, за той
час «дільниця» (ґуцульські плоти на межі) між
тими ґрунтами запропастили ся, але другі зна-
ки як: кілці, натеси на деревах, не загратили ся.
— Виарендований ґрунт становили кішниця, па-
совиско і ліс, котрий за так довгий час навіть
і там, де перед арендою его не було, значний
уріс. В часі аренди брала так вдова по Гаврило-
ви Заяць, як і его донька Ірина, замужня Пе-
лишко, як і сини тої Ірини, дерево будівляне і
опалове з того ліса.

Йосель Райхман віддав 1898. р. той ґрунт
не наслідникам обох ґуцулів, від котрих винай-
мав той ґрунт, але лише наслідникови Онуфрія
Стефура — Прокопови. Сей тепер не хоче від-
дати ґрунт Іринї Пелишко, донці Гаврила Зая-
ця. *Кілько разів она а зглядю її сини удавались
до суду в Путилові о поладжене справи, то ді-
ставали все одну лише відповідь „подайте на пи-
сьмі“.* Коли внуки Гаврила Заяця з потреби а
не зі збитків зрубали яке дерево на своїм па-
томім ґрунті, то Проць Стефура, а зглядю дух
его опікунчий, Мошко Біркенфельд, котрому Сте-
фура запродав ліс на спірнім ґрунті — для зни-
щення, неволить їх провізоріями. Як ті провізо-
рії провадять ся, докажу понизше.

Покривдені ґуцули жалують ся, що їх не-
волять арештами в користь Проця Стефура. І
так: Коли Проць Стефура мав знищити дільни-
ці, «дали нам по 8 діб арешту і загнали нас на
самого Дмитрія (7/11 1899) до неволі (арешту)
без жадвого декрету. Так само забили нас до

арешту на 14 діб у місяці (1900)». Олекса
Пелишко знову жалує ся: «перед першою Богоро-
диці (27/8 1900.) зійшов сми на Сторонець (до
Путилова-Сторонця) і сиджу собі на поручу, аж
ту шандар лап мене за плече. Як си називаєш?
— Олекса Пелишко. — Ну ходи зі мною до суду,
там Проць Стефура поклав 25 злр., аби ти си-
див, бо ти му перешкадженш — відсидів сми 31
доби у арешті».

З паперів, котрі мені ґуцули принесли, а
ґуцулам через Путилову до мене дістатись труд-
но, «бо сокотет нас, абих не ішли до духовного
в лещкім Довгополи», підношу, що після мапки
ґрунтової, виданої геометром 26/11 1900 посідає
Ірина Пелишко парц. ґрун. чч. 1237, 1269, 1271/11,
(сі тепер уживає), 1245/2, 1261/2, 1270 2 і 1270/23
(сі привластив собі Проць Стефура від 1898),
отже посідає Ірина Пелишко майже 2 рази тіль-
ко, що Проць Стефура на тій самій мапці, бо
сеї посідає парц. ґрун. чч. 1268/1, 1270/8, 1270/10,
1261 і 1245/1.

Між тими паперами є *Urtheil z 14/12 1900.*
Zl. Ch. 1583/9913, de Procy Stefura vertreten durch
Moses Birkenfeld. Несвідомий справи думав би,
що се адвокат якийсь, а то жад халатник, ко-
трому Проць Стефура винаймив спірний ліс, що-
би его чим скорше здевастував. Такі заступ-
ництва трапляють ся в горах частіше. — Між
тими паперами є дальше *Besitzstörungsklage vom*
21/12 1900 C. 391/0013 (KK, Bezirksgericht Putilla
Abth. II. vom 20/12 1900) знову того самого Мо-
sesa Birkenfelda, *Geschäftsman-a in Privat Ploska*
против Сави і Олекси Пелишко, *на котру визна-
чений був термін на 10/1 1900 Vormittags 10 Uhr*
roz. на місци спірнім. *Сеї речинець перечеркнений*
і визначено на 23/1 1901. — В тій справі видане
auf Grund der mit beiden Parteien durchge-
führten mündlichen Verhandlung folgenden End-
beschluss, що оскаржені мають dem Kläger die
mit 27 Kr. 20 h. bestimmten Kosten binnen 14
Tagen bei sonstiger Execution zu bezahlen. —

Dalше сказано «da die Beklagten zur mündlichen
*Streitverhandlung am 21. Jänner 1901. trotz ord-
nungsmässiger Ladung nicht erschienen sind, mussten*
die Angaben der Beschwerde für wahr angenommen
*und demgemäss die Beklagten der eingeklagten Be-
sitzstörung schuldig erklärt worden. KK. Bezirksge-
richt Putilla Abt. II. am 21. Jänner 1901».* Кож-
дому впаде в оча, що речинець був первісно
назначений на 10/1 1901, відтак перечеркнено і
визначено на 23/1 1901. (таке *перечеркуване ре-
чинця у обжалованих через жида до ч. к. суду в*
Путилові бачив я частіше») а Endbeschluss z 21/1
1901. Тож не давно, що die Beklagten не могли
явитись на місци спірнім.

З причини знапастованя ґрунту через Про-
ця Стефуру висидів ся Ол. Пелишко 3 місяці
в кримінал — за те, що мав чути з Семена
Шкеула, будьтоби Проць Стефура відхвалював
ся, що дав в певне місце 100 зр. і мусить про-

цес виграти. В слідстві заперечив се Сем. Шке-
ул, а хотя *обжалований покликуюв ся на свід-
ків, то їх не переслужувано* і Ол. Пелишко засу-
джено первісно на 6 місяців, а з рекурсу змен-
шено до 3 місяців арешту. Для обізвання ся на-
веду дословні зізнання: 1) Семена Шкеула: *Pro-
kop Stefura habe ihm gelegentlich erzählt, dass*
*er auf seinen Grundprozess, den er mit Pelep-
kas führe u. zwar auf Comissionen über 100 fl.*
ausgegeben habe und habe zufolge dessen die
*Hoffnung diesen Prozess zu gewinnen (не кож-
дий, що видає auf Comissionen має виграти) —*
а 2) Проця Стефури: *er habe gelegentlich dem*
Semen Skeul erzählt, dass er auf Comissionen
öfters zu 25 fl zu 50 fl (як повисше бачилисьмо,
то кошти комісійні до Плесої вносили 27 К
20 сот. (13 зр. 60 кр.), а не zu 25 fl zu 50 fl)
*ausgegeben und dass ihm der Grundprozess cir-
ca 100 fl (як 100 fl, то не давав öfters auf Co-
missionen zu 25 fl zu 50 fl! — двох правд не-
ма!) kosten dürfte und habe zufolge dessen die*
Hoffnung den Prozess zu gewinnen». — Олекса
Пелишко жалуєсь, що він невинно сидів, що Се-
мен Шкеул ему се сказав і він має на се свід-
ків Михайла, Саву і Софію Пелишко. — *Коли*
Олекса Пелишко зголошував жалобу о фальшиву
присягу на Семена Шкеула, то суд не хотів того
доходити. Я яко письменний з браку часу зго-
лошую часом протоколярно яке доходжене і
суд від мене приймає, а ту від темного ґуцула
не хоче прийняти ся зголошене о фальшиву при-
сягу!! — Не хоче віритись Олексі Пелишко (він
божить ся, що так є), бо ж Гільзнер, засуджений
на кару смерти, коли хотів свою невинність до-
казувати, осягнув се, а ту...

ґуцули благали мене з плачем, щоби їм
допомогти, а коли я їм сказав, що в путилів-
ськім суді можуть кожного четверга свої зажа-
лення протоколярно вносити, они мені сказали,
що вже много разів трибували се зробити, «але
нам все казали, подай на письмі, а ту в Пути-
лові лише один адвокат, а нотар чогос» нам не
хоче робити, а подальше до адвоката не маєм
з чим іти, бо ми такі бідні, що в нашім толубі
ледви «душка теліває ся». Нам радив один пан,
що право добре розуміє, але против панів не
може виступати, щоби ми не попускались, бо
право цісарске за нами, а тільки треба когос,
хто би за нами ушімнув си — і ми проємо о
се вас татку». Я обіцяв їх справу перед прилю-
дний суд подати, в намірі, що не тільки п. Бар-
вінський має обовязок домагатись ухилення кривд
буковинських ґуцулів, але ще більший обовязок
мають пп. Пігуляк та Василько, котрий перед
роком мав поробити навіть якісь нотатки собі
в Путилові, та не дай Господи, чи не загубив
їх, — подібно, як ке. дзекан карту легітимаций-
ну голосованя. — Анужо! п. Василько; розвиніть
вашу ельоквенцію про подавані часописями
кривди буковинських ґуцулів, а зітрете несмак
вашої бесіди в сегорічній делегації в обороні
матушки...

Руска шляхта на Буковині.

Минувшої неділі о 3. год. попол. відбули ся
перші загальні збори товариства буковинських
наших шляхтичів, в цілі уконституованя сего
товариства і вибору его виділу.

Збори отворив голова провізоричного ко-
мітету: пан Вердеш Влад теплою, до серця іду-
чою промовою, в котрій передовеім доніс до
відомости присутних зміст розпорядження ц. к.
правительства, найшовшого за відповідне до-
зволити засноване товариства бук. шляхти на
основі пред'явленого статуту. Дальше подякував
бесідник присутним за їх живу участь і при-
хильність до справи шляхоцкого стану, а по ви-
браню его на голову зборів і покликано на ши-
сарів пп. академіка Андроника Шкраби і учи-
теля Лікперди, приступаючи до порядку днєв-
ного, просив присутних приступити до вибору
виділу товариства.

На внесенє о. проф. Семаки вибрано одно-
голосно на членів виділу отсих панів: 1. Нико-
лая де Вердеш Влада, 2. д-ра Теодота Галіпа,
3. надуч. Михайла Кракалю, 4. Льонґіва Томо-
руга із Василева, 5. Івана Мінтяча із Іванківців,
6. Віктора Сарнавского, 7. Волод. Яноша, 8. Ва-
силя Зоту, 9. Івана Циґанюка, 10. урядника ви-

він... я!.. «він повинен дати мені сатисфакцію!..
гвалт! я його на поєдинок...»

— Не кричіть так, паниченьку! не турбуй-
те ся; ніщо не допоможе: як пан звелів, так воно
і буде.

— Я не хочу! се тяжка образа! так і ла-
кеїв не виганяють, а я не лакеї, я шляхтич!
Не хочу! що він зо мною вдіє...

Насальський бігав по світлиці, махав ру-
ками, лютував. Нарешті управитель мовив:

— Пан веліли, коли ви гаяти-метесь, чи
змагати-метесь...

— Дақ що? — скрикнув ображений На-
сальський.

— Дақ силоніць випровадити вас...

— Мене?!
— Вас!

— Силоміць?!
— Еге!

— Сього довіку не буде! — заскреготів зу-
бами Насальський і вишовши з себе, тупотів
ногами, ступав кулаками по столу і гукав, що
було сили. Управитель же заспокоював його,
доводячи, що він марне так бентежить ся і здій-
має колотнечу; що не послухати ся Найдичового
приказу не можна і геть ліпше виїхати тихо,
щоб ніхто про те й не відав, ніж доводити
справу до гвалту і сорому.

Насальський довго-довго змагав ся; наре-
штї, під впливом холодної поради і погроз упра-
вителя, потроху охолов, вгамував ся, плюнув,

упакував ся і поїхав, посилаючи на Найдичову
голову проклони і всякі лихі бажання.

— Куди їхати? — спитав ся у його кучер,
виїхавши з двору.

Питання було несподіване задля Насаль-
ського: досї він і не думав про се і не тямив:
кудиж справді їхати?

— В Яготин! — гукнув він.

Легко зрозуміти, що діяло ся в душі На-
сальського! Головна річ, чоловік не тямив: за
що, з якої речи Найдич скоїв з ним таку обра-
зливу, таку принизливу подію і більш та більш
схилив ся до думки: чи не Ляшенчаха тут від-
ложила підпалу? — «Може, думав він, Настя
з своєю жіночою щирістю розповіла усе Ля-
шенчисі, а та й пустила гедзя! діло можливе...
Та щоб самій не чути, не бачити, як лютувати-
ме Найдич, розповіла йому Настину тайну саме
на виїзді... Перегодом така думка здавала ся
йому непевною; він кидав її, приходила друга,
нова, ще більш непевна, а за нею знов пнча і
отак усячина вихріла йому в голові усю дорогу
до самого Яготина.

Настя, упавши на ліжку теж цілу ніч очей
не заплющувала та в одно все думала: хто ба-
чив, як вона поцілувала ся з Насальським і хто
розповів про се Найдичу?

(Дальше буде).

дїлу кравого Центу, 11. професора Теофіла Бринзана і 12. Олександра Барбіна із Кабиня.

На заступників виділових вибрано: 1. о. проф. Евгения Семаку, 2. пов. інспектора Іларія Стратичука, 3. надуч. Лю Будуру, 4. академіка Андр. Шкрабу, 5. надучителя Партевія Данчула і 6. Дмитра Падуру.

Яко квоту річної членської вкладки установлено дві корони, котру однако після приписів статуту виділ може для бідніших членів знизити або навіть і цілком опустити.

По вичерпанню дневного порядку прочитав на завізане голови зборів пан уч. Лікперда зміст васпівших телеграм і писем:

Від п. уч. Євтихія Стришки із Негоштини: «Помагай, Боже, вибраному виділову щиро працювати».

Від п. уч. Ізидора Годованьского із Лукавця н. С.: «Радісно прилучаю ся до нашої суспільности. Борцям за поступ і волю Руси-України слава!»

Від п. Дениса Савескула із Барбівців: «Витаю Вас сердечно, милі братя, і засилаю Вам щире Помагайбіг! Понеже не можу взяти співучасті на зборах, тож прошу мене уважати яко члена товариства руских шляхтичів. Членську вкладку вшлю».

Від шляхти з Волоки над Черемошем: «Сьвітлі збори руских православних шляхтичів в Чернівцях! Ми підписані рускі православні шляхтичі, не маючи спомоги сьогодні лично брати уділ в головних зборах нашого товариства, зійшли ся в нашій школі і урядили в сій дорожї заявити, що всі громадно в члени вступаємо і сьвітлям зборам щирій привіт засилаем:

Слава Вам, проводирі, щосьте нас збудили, в рідний табір направили, абим не блудили, хай рознесеся тая слава у кожній закуток: «Руска шляхта русков буде ворогам на смуток!»

Слідують 52 підписи.

По сім забрав слово посол до ради державної і сойму кравого проф. Єротея Пігуляк. Змалювавши невідраднє положенє цілого руского буковиньского народу взагалі, а рускої шляхти на Буковині з особна, та вказавши дуже влучно на ріжні прикмети ріжних періодів розвитку людскости, звивав він шляхту, щоби у своїм власнім інтересі підчинила ся ключеві часу, в котрім живемо. Сей ключ є покликком до стоваришень одиниць під прапором спільних інтересів і спільної муравлиної праці, чи то на полі промислу, чи купецтва, чи науки і штуки і т. п.

А власне таким стоваришенем має бути товариство нашої шляхти: до него повинен длатого горнути ся кожний буковинський шляхтич, щоби тим доказати, що він є дійсно шляхтичем, себто чільнішим членом в нивішній суспільности, і дати таким способом добрий примір селянам-хліборобам. Ті часи, в котрих наша шляхта одержала своє шляхотство, проливаючи кров на полі битви за нарід свій і віру свою, давно минули і мабуть вже й не вернуть ся. Але тим не менше і нині треба би — навіть може ще більше як попередно — боронити наш нарід від нападів ворогів, котрі, хоч правда не мечем і огнем, но иньшими не менше небезпечними способами его знищити бажають. Шляхта наша повинна все те зрозуміти і стати в сій так тяжкій борбі знов на чолі нашого народу. А се вона зможе едино, слідуючи за ключом часу і сполучивши ся у одно товариство для взаємного підпирания. Бесідник жєлає щастя і доброго поведження товариству бук. шляхти в переконанню, що оно схоже завсе бути готовим із всіх сил помагати також і руским мужикам, тому найважнішому станови, як нашого, так і всіх иньших народів, у тяжкій борбі за осягненє своїх прав житєвих.

Зібрані нагородили бесідника за его гарну промову гучними оплесками.

Колиж наша галицько-руска шляхта зрозуміє висказані п. Пігуляком погляди і стане організувати ся на власну славу і на добро руского народу? А вже би раз час!

НОВИНКИ.

— Календар. В пятницю: гр.-кат. Кондрата ап.; рим.-кат. Франца С. — В суботу: гр.-кат. Фоки, Йони; рим.-кат. Пляцида.

— При зміні місяця просимо наших ВП. Передплатників вирівнати залежності і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здержати висилку нашої часописи.

— Вечеринки з танцями устроює гїмн. тов. «Сокіл» в суботу дня 5. жовтня в комнатах «Рускої Бесіди» у Львові. Стрій вечерковий. Вступ від особи 50 кр., для членів 30 кр. Члени «Сокола» мають явити ся в мундурах. Початок о год. 8. вечер.

— Від п. Володимира Лаврівского одержуємо в просьбою о поміщенє отсе оповіщенє: В справах належачих до круга ділання властей політичних уділяю поради правної. Зголошувати ся прошу усно або письменно під адресою: Львів, улица Хорунщина ч. 7., офіцини, I. поверх, число дверей 11. Особливо для хліборобів інформації в справах війскових. Зовсім безкористовно. — Володимир Лаврівский, емеритований ц. к. комісар повітовий. (Всі руско-українські часописи прошу повторити сеєю звістку).

— Перед академічним вічем заговорила вся польска праса про домаганя Русинів академіків на львівскім університеті. Справедливі жаданя руских академіків зутрактівозаваня львівского університету викликали між редакторами «Dziennik-a polsk-ogo» розлуку, иньші польскі часописи ограничили ся на стверженню факту, що віче відбуде ся. Домаганя рускої молодіжи займив ся ширше «Wiek nowy» і в статі «про рускі друки» заняв прихильне становиско до жаданя академіків Русинів. «Wiek nowy» по наведеному за нашою часописню, що на університеті нема доси руских друків, висказує гадку, що після цісарского розпорядження внутрішню урядовою мовою є на університеті польска мова, а заведенє другої мови могло би наступити лише дорогою нового цісарского розпорядження. «Але попри сю правну сторону — пише «Wiek» — в кожній справі є ще сторона моральна, kwestия справедливости. Бо, на жаль, право і справедливість не все поступають одною і тою самою дорогою. Колізія настає найчастійше в сей спосіб, що якесь право, виданє перед літами серед відмінних потреб і обставин, по якимсь часі перестаріє ся і не відповідаючи зміненним условям, перестає заравом відповідати засаді справедливости. Подібню стоїть справа і в сїм случаю. Коли по викиненню з львівского університету германізму — о що треба було боротися довго і завзято — урядовим язиком університету признано виключно польскій язик, загал слухачів і професорів становили в величезній перевазі Поляки, а Русинів було лише мале число. З часом обставини дуже змінили ся, народний і просвітний рух між галицькими Русинами зростає з кожним роком, поведзавали козар нові школи з викладовою мовою рускою, а в міру сего зростало також на університеті число слухачів рускої народности, для котрих навіть утворено нові катедри з рускою викладовою мовою. Нині та сама засада справедливости, в імя якої боремо ся о наші народні права там, де сї права старають ся нам видерти і здонати, ся сама засада приказує нам признати права братнього народу, коли признанє тих прав в сій дїльниці Польщі в знатній мірі як-раз від нас залежить. Тому не сумніваємо ся, що справедливі жаданя української молодіжи щодо признаня їй язикових прав найдуть поміч з польскої сторони в тих кругах, де цілу справу можна законно порішити. Віримо також в се, що шляхотна і патріотична польска молодіж не відкаже помочи своїм руским товаришам в їх старанях і домаганях. Прецінь ключ «за нашу і вашу свободу», який наших батьків вів на поле кровавих борб з гнїтителями народів — не перезвенів і все найде відзвук в польских серцях. Коли би так не було — кінчить «Wiek» — то ми мусїли би стратити надїю на власну будучність».

— Папа римский до Тироляців. Межи партиєю католицкою а антисемітами в Тироли, або межи консерватистами а християнскими соціалістами веде ся від давна завзята борба, що виходить лише в хосен сторонництва Шенерера. Агітація за «Los von Rom» обіймає вже цілий Тироль, так що Папа римский чув ся спонуканим виступити зі словом в обороні zagrożеного католицизму. В писемі до цілої виспої ієрархії церковної в Тироли Св. Отець острими словами пугнує сю домашню незгоду і приказує єї повехати. Письмо звертає ся головню до католицкої праси обох стороництв в Тироли, котра розбудила незгоднину в католицкій Церкві.

— Електричне освітленє в митрополічій палаті на св. Юра мають завести в найближнім часі. Чи катедру і иньші будинки освітять ся також електрично, ще не порішено.

Наука, штука, література.

— Руский народний театр під зарядом Товариства «Руска Бесіда» відиграє в Перемішли: В суботу 5. жовтня «Уриель Акоста», трагедия в 5 діях Гуцкова, в перекладі Льва Лопатинь-

ского; в неділю 6. жовтня «Ой не ходи Грицюта на вечерниці», народний образ зі сьпівами і танцями в 5 діях Старицкого і д-ра Олександра; ві вторник 8. жовтня на дохід п-ни Марії Слободівної «Власть тьми», драма в діях гр. Льва Толстого.

Телеграми.

Будапешт, 3. жовтня. Вибори до угорского сойму відбули ся дуже бурливо. В Тотіш убито чоловіка, а богато поранено; з ранених один помер; в Бізенгали упало 4 виборців. — Се жертви борби межи Косутівцями, а сторонниками людової партії. В Белянєви Румуни так роз'їла ся були, що побили єпископа Шавеля. До вчера год. 7. вечером був відомий вислід виборів з 210 округів. Вибрано 151 лібералів, 35 Косутівців, 3 з фракції Ургона, 6 з людового сторонництва, 1 народного кандидата, 1 незалежного і 6 не приналежних до жадного сторонництва. В 7 округах приїде до тіснійшого вибору. Серед вибраних находять ся: генерал Феврари, віцепрезидент б. палати послів Талїн, презес ліберального сторонництва Подманічки, др. Фальк, Косут, Стефан Тіша, Зіхи і др. Не вибрано міністра справедливости Пльоша, провідника людового сторонництва Раковского і бар. Каса.

Відень, 3. жовтня. На дневним порядку першого засіданя палати послів, замінено як першу точку: перше читанє бюджету на р. 1902.

Відень, 3. жовтня. Нині вечером прибуде сюда румунський король в переїзді з кучелів до Румунії. Він відбуде конференцію з цісарем і гр. Голуховским.

Рим, 2. жовтня. З Неаполю доносить агенция Стефаніого: В лазареті на острові Нісіта є інтернованих 135 осіб. Стан їх здоровля зовсім добрий. В Пуенто Франко захорував знов один робітник в підозріній спосіб, але правдоподібно се не є чума. Про подібні случаи донесено з Торс Анунчіата, Сан Джіовані, Потенца і Ляго Жєтро. Інтерновано тих всіх недужих і заряджено строгі дослїди і средства острожности.

Відень, 3. жовтня. Wiener Ztg. оголошує, що міністерство внутрішних справ видало обіжників до всіх політичних властей краєвих, щоби давали позір на прибуваючих з Італії і давали звістку про всякий случай підозріного занедужаня.

Царгород, 3. жовтня. В Самсуні (в азійській Туреччині, над Чорним морем) стверджено три нові случаи чуми. З осіб, занедужавших давнійше, одна померла.

Льондон, 3. жовтня. Генерал Кітшенер доносить з Преторії: Неприятель в силі коло 1000 людей, під проводом Делярея, виконав з великою заїлостію нічний напад з 30. вересня на 1. жовтня, на табір Кекевіха під Медвіль. Остаточно відперто Бурів. На англійській стороні упало 2 офіцирів і 31 рядових; тяжко ранених 11 офіцирів і 48 рядових, а лекше 3 офіцирів і 26 рядових; вкінця 40 вояків ще не скваліфіковано, чи они є легко, чи тяжко ранні. Сам Кекевіх є легко ранний.

Малий Фейлстон.

БОГДАН ЛЕПКИЙ.

Там, де верхи снігами б лі
Сповяті хмарою дрїмають,
Там, де віри сильні а сьмілі
З вітрами в заводи літають
Там, де земля в творіня хвилю
До неба піднялась високо
І скаменїла у безсиллю,
Там ми стрїнулись око в око.

Немов царівна гір чудесна
Булась така мрачна і ясна,
Така душевна, безтілесна,
Так ангельски, чудово-красна,
Такі від тебе чари били
Невстримні, любі а могучі —
Що через дебри, через кручі
З тобою я пішов в тій хвили.

А ти ішла все вище — вище
В імлі і в мраках і в тумані,
По тих стежках, що з сонця ткані,
Аж там, де вже до неба ближше,
Де навіть хмари, наче п'яні
Падуть у діл — там — так високо
Небесним сявом рум'яні
Ми вдержали ся око в око.

І... Проклята ній буде хвилина
Вагання, тремету, тривоги
Коли я, мов мала дитина
Уважно подививсь під ноги,
І глянув в пропасть безконечну,
Що пеклом дихала між нами
Таку страшну і небезпечну,
Глянув — на землю вправ без тьми

* * *
А коли знов підняв повіки
Сьвітило сонце промінисте.

Ліси шуміли, грали ріки,
Гора чоло своє скалисте
До сонця гріла.
У долині
Черемош філії срібно-сині
Котив по скилях і гранітах.
Вітрець летів по сьвіжих цвітах
І воно брав від них пахучу
І ніс єї на тую кручу
Де ти стояла.

Ще дріжала
Трава, котрою ти ступала.
Ще з тихим смутком і з любовою
Дивились цвіти за тобою.
Я крикнув — довго чуло
Твоє ім'я. Тебе не було.
Я глянув по землі і небі
І видів все — все крім тебе,
А замість тебе зм'яна, біла
Туга на камені сиділа.

COLOSSEUM Ernesta Thorna.

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Снішна.

Небувала, сензаційна програма!

від 1. до 15. жовтня 1901.

При співучасті військової музики 80. п. п.

1) Юлія Мілянова, українська субретка. 2) Воздушний балет, польоване на мотилі. 3) The Raemler Company, жонглерська сцена в парській реставрації. 4) Les Bast, музикальні кльовни. 5) Claire Lafort, атлетка. 6) Орхестра і режисмограф. 7) Helga Dumont, серпентинава дансерка. 8) The 2 Erolts, ексцентричні еквилібристи. 9) Братя Александер, акробати головою на голові. 10) M. Meerwald, субретка. 11) Lingand Long, китайські ексцентрики.

Що дня о 8. год. вечером велике представлення. В неділю і сьвята два представлення. Що п'ятниці High-Life представлення. Білети вчасніше можна замовляти і набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Дешевим і гарним дарунком

при великих нагодах,

яко гарна прикраса комнат і картини: Верещагіна, Шевченко в домініні і Сластьона, Шевченкова могила.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ з пересилкою за 1 кор. 60 сот.

Лекційна комісія

студентів філософського відділу львівського університету, яка остає під зверхним проводом проф. Твардовського, поручає здібних інструкторів і домових учителів. — Усні зголошення приймають члени комісії щоденно (навіть в неділі і сьвята) на університеті (І п. Сала VIII) межі 12 — 1. год. — Адреса: Лекційна комісія студентів філософського відділу, Львів, Університет.

Др. Олександр Богдан Кулачковський,

субститут надв. адвоката д-ра Отмара Райзера і оборонець в кримінальних справах у Відні, I, Tuchlauben ч. 4 або XIII/9 Suppégasse ч. 9.

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

єдинокое руске товариство асекураційне, обезпечає будинки і всі предмети движими против огневих шід.

„Дністер“ припоручила Преосвящ. Ординарияти Всеч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31 грудня 1900.

Фонд резервовий	311.540 кор 11 сот	разом 520.406 кор. 65 сот.
Резерва премій	171.942 „ — „	
Резерва спеціальна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	30.924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту в премій.

„Дністер“ виплатив до 31 грудня 1900. відшкодовань 2.120.834 кор. Шноді звідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліс „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних Банк краввий: Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заїцках, Городку і Богородчанах.

МА ЖИТЕ треба обезпечитись тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїмн обезпеч. в Кракові; в таких обезпечень через „Дністер“ де части аровизії на рускі публичні добродійні цілі; поліс і квіти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де ще нема близько агенцій „Дністра“. Агенти заробили вже 274.964 кор провізії.

Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяне! убігайте ся тільки о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

На житє обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1901.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
носп.	особ.			носп.	особ.		
приходять о годині				відходять о годині			
	6-10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня		6-25	до	Станиславова, Підвисокого, Потуптор
	6-20	з	Чернівців (Іцкан, Галац), Гусятина	1-55	6-30	до	Підволочиск (Київ) Бродів дв. головний
	6-46	з	Брухович, шод. від 16. мая до 15. вер. ак.	2-08	6-43	до	„ „ „ дв. Підзамче
	7-45	з	Янова	6-35	6-35	до	Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	7-40	з	Тернополя, Бродів на дв. Підзамче	8-30	8-40	до	Кракова (Відня, Варшави), Берлина
	8-00	„	на дв. головний	2-55	9-00	до	Скольного, до Лавочного (1. лпп. до 15. вер.
	8-10	з	Лавочного (Пешту) Калуша, Сялока	9-15	9-15	до	Янова
	8-15	з	Сокаля, Рави рускої	9-25	9-25	до	Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.
1-35	8-50	з	Кракова, Відня, Варшави, Пешту, Берлина	9-42	9-42	до	„ „ „ дв. гол.
	11-45	з	Ряшова, Любачова, Самбора	10-20	10-20	до	Сокаля, Белзця, Рави рускої і Любачова
	11-55	зі	Станиславова (Кересмезе, Потуптор)	10-25	10-25	до	Чернівців,
	12-55	з	Янова	1-25	1-25	до	Янова від 1. мая до 15. вересня в неділі і сьвята
	1-10	зі	Скольного, Калуша, Хирова з Лавочного від 1. черв. до 15. вер.	2-15	2-15	до	Брухович від 16. мая до 16. вересня в неділі і сьвята
	3-14	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.	3-05	3-05	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
	4-40	зі	Самбора, Борислава, Стрия	3-15	3-15	до	Янова щоденно від 16. мая до 30. вер.
2-20	5-11	з	Підволочиск (Київ) Бродів на дв. Підз.	3-26	3-26	до	Брухович шод. від 16. мая до 15. вер.
2-35	5-35	„	„ „ „ на дв. голов.	3-30	3-30	до	Ряшева, Хирова, Любачова
	5-50	з	Кракова				
1-45	5-40	з	Чернівців, Іцкан				
	6-00	з	Сокаля, Белзця і Любачова				
Н і ч							
	7-36	з	Брухович (16. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	12-45	6-10	до	Станиславова
	8-50	з	Брухович від 16. мая до 15. вересня шод.	6-20	6-20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
	9-41	з	Янова від 1. мая до 15. вер. щоденно	6-30	6-30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. т. в дні б. а від 16. вер. до 30. цвіт. 1902 щоденно
	9-20	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	6-35	6-35	до	Лавочного (Пешту) Калуша, Хирова
8-40	9-50	з	Кракова (Відня, Берлина), Ясла, Розвадова	7-10	7-10	до	Тернополя, Бродів дворець головний
2-31	10-20	з	Чернівців, Букарешту,	7-32	7-32	до	дворець Підзамче
12-15	10-20	з	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	7-25	7-25	до	Сокаля і Рави рускої
	10-20	з	Підволочиск (Київ), Бродів на дв. Підз.	7-52	7-52	до	Брухович (13. мая до 16. в р. в нед. і сьв.)
	10-02	„	на дв. голов.	9-30	9-30	до	Янова від 1. мая до 15. вересня
	3-12	з	Підволочиск Копичевць на дв. Підзамче	10-30	10-30	до	Чернівців і Іцкан
	3-35	„	на дворець головний	11-00	11-00	до	Кракова, Відня, Варшави
				11-10	11-10	до	Підволочиск, Бродів дв. головний
				11-32	11-32	до	„ „ „ дв. Підз.
				4-15	4-15	до	Кракова, Відня, Берлина, Самбора
				4-45	4-45	до	Брухович від 16. мая до 15. вер. шод.

ЗАВІЩА: П'ята нічна чисить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейский рівнять ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — В місті видають білети Ізди; звичайні білети агенції часоний Ст. І. Соловского в пасажи Гавсмана ч. 9. від 7. год. рано до 8. вечером, а білети звичайні і всякі инші, тарифи, ілюстровані провідники, розклади Ізди і т. п. бюро інформаційне і к. залізниць державних (ул. Красівська ч. 6. в подвійю, сходи II, двері ч. 62) в урядових годинах (8-3 а в сьвята 9-12).